

OTSUS

Vaidlustusaja number	195-26/301485
Otsuse kuupäev	09.10.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Maria Alajõe
Vaidlustus	OÜ Hansaspine vaidlustus sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes „Neuronavigatsiooni süsteem“ (viitenumber 301485) riigihanke alusdokumentidele hanke osades 1, 2 ja 3
Menetlusosalised	Vaidlustaja, OÜ Hansaspine, esindaja vandeadvokaat Siiri Pajupuu Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, esindaja Janika Pajula
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-de 4 ja 8, § 192 lg 3 p 5 ning § 198 lg-te 3 ja 5¹ alusel:

- Jätta OÜ Hansaspine vaidlustus läbi vaatamata osades, milles sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla on pärast vaidlustuse esitamist kõrvaldanud Vaidlustaja väidetud õigusrikkumised, s.o:**
 - 1.1. hanke osa 1 tehniline kirjeldus tootegrupi 1 p 1.1, p 2.2 ja p 4.1 osas, milles Hankija muutis vaidlustatud tingimusi;**
 - 1.2. hanke osa 1 tehnilise kirjelduse tootegrupi 7 p 1.1 osas;**
 - 1.3. hanke osa 2 tehnilise kirjelduse tootegrupi 1 p 3.1 ja p-ide 7.6–7.8 osas.**
- Jätta OÜ Hansaspine vaidlustus ülejäänud osas rahuldamata.**
- Mõista sihtasutuselt Põhja-Eesti Regionaalhaigla OÜ Hansaspine kasuks välja lepingulise esindaja kulud 512,05 eurot (käibemaksuta). Muus osas jäävad vaidlustusmenetluse kulud, sh tasutud riigilõiv, OÜ Hansaspine kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole

seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 12.08.2026 avaldas sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusega riigihanke „Neuronavigatsiooni süsteem“ (viitenumber 301485) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh tehnilise kirjelduse (edaspidi TK).

Riigihange on jagatud kolmeks osaks:

- 1) osa 1 – neuronavigaator (edaspidi osa 1);
- 2) osa 2 – 3D arkoskoop (edaspidi osa 2);
- 3) osa 3 – stereotaktiline raam (edaspidi osa 3).

Riigihanke eesmärk on soetada Hankijale neuronavigatsioonisüsteem koos selle kasutamiseks vajaliku 3D arkoskoobi ja stereotaktilise raamiga.

2. 13.09.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) OÜ Hansaspine (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus RHAD-ile. Vaidlustaja palub kohustada Hankijat viima TK kooskõlla õigusaktide kehtestatud nõuetega järgmistes osades:

- 1) osa 1 tootegrupi 1 p-id 3.5–3.13 ja osa 3 tootegrupid 1–3;
- 2) osa 1 tootegrupi 1 p-id 1.1, 2.2 ja 4.1¹;
- 3) osa 1 tootegrupi 1 p-id 5.1 ja 5.4, tootegrupi 4 p-id 1.1–1.4 ning tootegrupi 7 p 1.1;
- 4) osa 1 tootegrupi 6 p 1.1;
- 5) osa 2 tootegrupi 2 p 1.2;
- 6) osa 1 tootegrupi 1 p 1.4 ning osa 2 tootegrupi 1 p-id 3.1 ja 7.6–7.8.

3. 18.09.2026 jättis vaidlustuskomisjon Vaidlustaja taotluse Riigihanke peatamiseks rahuldamata ning teatas menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi kirjalikus menetluses. Täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamise tähtpäevaks määrati 23.09.2026 ning neile vastamiseks 28.09.2026. 23.09.2026 teatas Hankija RHAD-i muutmisest. Vaidlustuskomisjoni määratud tähtpäevaks esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad ja menetluskulude nimekirja.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, OÜ **Hansaspine**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. TK sisaldab mitmeid konkurentsi põhjendamatult piiravaid tingimusi. Hankija on kirjeldanud oma funktsionaalsete vajaduste asemel konkreetsete toodete või tehnoloogiliste lahenduste omadusi ning välistanud seeläbi funktsionaalselt samaväärsete lahenduste pakkumise. TK on vaidlustatud osas vastuolus RHS § 88 lg-ga 7 ja RHS § 3 p-iga 3.

4.2. TK osa 1 tootegrupi 1 p-id 3.5–3.13 ja 4.7–4.16 ning osa 3 tootegrupid 1–3 näevad põhjendamatult ette klassikalisel stereotaktilisel raamil põhineva töövoo. Vaidlustaja ei vaidlusta stereotaktiliste protseduuride vajalikkust, kuid leiab, et sama kliiniline eesmärk võib olla saavutatav ka robotiseeritud stereotaktilise lahendusega. Nõuded tuleks seetõttu määratlada saavutatava kliinilise tulemuse ja täpsuse, mitte konkreetse tehnoloogia kaudu.

4.3. TK osa 1 tootegrupi 1 p-ides 1.1, 2.1, 2.2 ja 4.1 kirjeldatud juhtseadme ülesehitus, eraldiseisev tööjaam ja 150 kg kaalupiirang seavad põhjendamatu piirangu süsteemi arhitektuurile. Tuleb lubada nii integreeritud kui ka eraldiseisvaid lahendusi, kui nõutud

¹ Vaidlustaja ei ole taotluses nimetanud TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 2.1 ega p-de 4.7-4.16, kuid kuna nimetatud punktid on esitatud vaidlustuse põhjendustes, siis käsitleb vaidlustuskomisjon ka nimetatud punkte otsuses.

funktsionaalsus ja töövoog on tagatud.

4.4. TK osa 1 tootegrupi 1 p-id 5.1 ja 5.4 ning tootegrupi 4 p-id 1.1–1.4 ning osa 1 tootegrupp 7 p 1.1 panevad pakkujale ebaselge kohustuse muuta navigeeritavaks Hankija olemasolevad erinevate tootjate instrumendid. RHAD-ist ei selgu, millised instrumendid Hankijal olemas on ega milliste seadmete tehnilise sobivuse ja adapteritega peab pakkuja arvestama. RHAD-ist peab olema tuvastatav instrumentide ring, mille kasutamist Hankija soovib jätkata.

4.5. TK osa 1 tootegrupi 6 p-is 1.1 kehtestatud elektromagneetilise (EM) navigatsiooni nõue on põhjendamatult kitsendav tingimus. Hankija ei ole RHAD-is nimetanud konkreetseid protseduure või kliinilisi olukordi, kus optiline navigatsioon ei oleks piisav.

4.6. TK osa 2 tootegrupi 2 p 1.2 nõuab 3D arkoskoobi ühilduvust erinevate tootjate neuronavigatsioonisüsteemidega sh vähemalt Medtronic Stealth AXiS ja Brainlab Curve. Konkreetsete süsteemide nimetamine on põhjendamatult piirav, kuna tegemist ei ole Hankija olemasolevate seadmetega. Nõutav liidestamine ja töövoog tuleks kirjeldada funktsionaalselt.

4.7. TK osa 1 tootegrupi 1 p-is 1.4 kehtestatud nõue, mille kohaselt peab neuronavigatsioonisüsteem ühilduma vähemalt Ziehm, Siemensi ja GE 3D arkoskoopidega, on samuti põhjendamatult piirav, kuna Hankijal selliseid arkoskoobe ega kehtivaid lepinguid nende hankimiseks ei ole. Vaidlustaja ei vaidlusta intraoperatiivse 3D-kuvamise vajadust.

4.8. TK osa 2 tootegrupp 1 p-ides 3.1 ja 7.6-7.8 nõutakse ka ringikujulist 50-300 mm kollimatsiooni, väga täpseid välismõõtmekaid ning 3D arkoskoobi C-kaare ja eraldi pilditöötlusjaama kaalupiire. Hanki tingimustes puuduvad põhjendused, miks on tehnilises kirjelduses sätestatud konkreetseid mõõtmekaid ja kaalupiirangud.

4.9. Vaidlustaja leiab 23.09.2026 esitatud täiendavates seisukohtades, et Hankija on muutnud osaliselt RHAD-i, jättes vaidlustuskomisjoni hinnata, kas muudatustega on vaidlustatud õigusrikkumised kõrvaldatud. Vaidlustaja märgib, et Hankija viidatud teadusartikkel võrdleb konkreetseid süsteeme ning selle tulemusi ei saa automaatselt laiendada kõigile robotiseeritud stereotaktilistele lahendustele.

4.10. Menetluskulude osas palub Vaidlustaja juhul, kui vaidlustus jäetakse RHS § 192 lg 3 p-i 5 alusel osaliselt läbi vaatamata, mõista Hankijalt RHS § 198 lg 5¹ alusel välja lepingulise esindaja kulud osas, mis on seotud pärast vaidlustuse esitamist muudetud tingimustega. Vaidlustaja selgitab, et algne pakumuste esitamise tähtaeg (21.09.2026) ei võimaldanud enne vaidlustuse esitamist esitada küsimusi riigihangete registri kaudu ja oodata ära vastuseid.

5. Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, vaidleb vaidlustusele vastu ning palub jätta selle osaliselt läbi vaatamata ja osaliselt rahuldamata järgmistel põhjustel.

5.1. TK nõuded on koostatud Hankija kliinilistest vajadustest ja patsiendiohutusest lähtudes. Asjaolu, et mõni turuosaline mõnele nõudele ei vasta ei tähenda iseenesest konkurentsi põhjendamatut piiramist. Hankija tehtud turu-uuringu kohaselt vastavad TK põhinõuetele vähemalt kahe sõltumatu tootja süsteemid.

5.2. Stereotaktiline raam on vajalik eelkõige DBS- ja SEEG-elektroodide ning sügavate ajustruktuuride biopsiate tegemiseks. Nende protseduuride puhul on sihtimise täpsus patsiendiohutuse seisukohalt määrava tähtsusega. Vaidlustaja ei ole tõendanud, et robotiseeritud lahendus võimaldab kõigi Hankija nõutud protseduuride puhul saavutada stereotaktilise raamiga samaväärset täpsust. Hankija peab vajalikuks ka raamipõhise planeerimise tuge neuronavigatsioonitarkvaras.

5.3. Hankija nõustub, et kliinilise eesmärgi saavutamiseks ei ole vältimatult vajalik konkreetne seadmearhitektuur ega 150 kg kaalupiirang ning muutis vastavaid nõudeid. Hankija peab aga vajalikuks, et planeerimistarkvara saaks kasutada vähemalt ühes täiendavas töökohas paralleelselt operatsioonitoas kasutatava neuronavigatsioonisüsteemiga.

5.4. Hankija kasutab mitmesuguseid olemasolevaid kiirpuure, endoskoope, ultraheliaspiraatoreid, biopsiainstrumente, kirurgilisi mikroskoope ja muid seadmeid, mida ei ole kavas Riigihanke raames välja vahetada. Hankija eesmärk on jätkata olemasolevate instrumentide kasutamist ning vältida sõltuvust ühe tootja instrumentidest. Hankija ei pea põhjendatuks olemasolevate ja tulevikus kasutusele võetavate instrumentide ammendava loetelu koostamist.

5.5. EM-navigatsioon on vajalik muu hulgas šuntide ja drenide paigaldamisel, endoskoopilistel ja mikroskoobiga tehtavatel operatsioonidel, vastsündinutel ja väikelastel ning olukordades, kus optilise navigatsiooni vaateväli või patsiendi pea jäik fikseerimine on problemaatiline. Optiline ja elektromagnetiline navigatsioon ei ole seetõttu kõigis kliinilistes olukordades samaväärsed.

5.6. Medtronic Stealth AXiS-i ja Brainlab Curve'i nimetamise eesmärk on tagada võimalikult lai koostalitlusvõime ja vältida sõltuvust ühe tootja tehnoloogilisest ökosüsteemist. Tegemist on Hankijale teadaolevalt kahe suure ja laialt kasutatava neuronavigatsiooniplatvormiga. Konkreetsete referentsüsteemide nimetamine võimaldab ühilduvust pakkumuse esitamisel objektiivselt ja võrreldavalt kontrollida, mida määratlemata tulevase süsteemi puhul teha ei saa.

5.7. Ziehmi, Siemensi ja GE 3D arkoskoopidega ühilduvuse nõude eesmärk on tagada Hankijale võimalikult lai tulevane ühilduvus erinevate 3D-kuvamislahendustega ning vältida vajadust neuronavigatsioonisüsteem hiljem välja vahetada. Hankija ei vaidlusta, et tal ei ole praegu olemasolevaid 3D arkoskoope ega kehtivaid lepinguid nende hankimiseks.

5.8. Hankija leiab kokkuvõtvalt, et vaidlustatud nõuded tulenevad tema neurokirurgilisest praktikast, patsiendiohutusest ja ravikvaliteedi tagamise vajadusest ning et Vaidlustaja tegelik etteheide seisneb selles, et Hankija vajadused ei vasta Vaidlustaja tooteportfellis oleva lahenduse omadustele.

5.9. Hankija vaidleb vastu Vaidlustaja menetluskulude taotlusele. RHS § 198 lg 5¹ eeldab õigusrikkumise kõrvaldamist, mitte üksnes vaidlustatud dokumendi muutmist, ning tingimuste täpsustamine vaidlustusmenetluse ajal ei tähenda algsete tingimuste õigusvastasuse tunnistamist. Muudatused ei võimaldanud Vaidlustajal pakkuda soovitud lahendust ning Vaidlustaja jätkab ka täiendavas seisukohas muutmata tingimuste vaidlustamist. Vaidlustaja oleks saanud tingimuste põhjendatuse välja selgitada registri kaudu küsimusi esitades. Robotkäe nõue eemaldati registris esitatud küsimuste, mitte vaidlustuse tõttu. Hüvitatavaid kulusid ei saa arvutada mehaaniliselt muudetud ja muutmata tingimuste arvu järgi; arvestada tuleb seda, millises ulatuses saavutas Vaidlustaja vaidlustusega taotletud õiguskaitse eesmärgi.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Vaidlustuse osaline läbi vaatamata jätmine

6.1. Hankija muutis vaidlustusmenetluse ajal TK-d ning avaldas muudetud TK riigihangete registris 23.09.2026 (edaspidi muudetud TK). Vaidlustuskomisjon hindab vaidlustatud tingimusi nende kehtivas sõnastuses ja vaidlustuses esitatud etteheidete piires. Muudatustega lisatud uued tingimused (nt osa 1 tootegrupi 1 p-is 2.2 ning osa 2 tootegrupi 1 p-ides 7.7 ja 7.8 kehtestatud liigutatavuse nõuded ning osa 2 tootegrupi 2 p-is 1.2 lisatud alternatiiv) ei ole käesoleva vaidlustuse esemeks ja nende õiguspärasusele vaidlustuskomisjon hinnangut ei anna.

6.2. RHS § 197 lg 1 p-i 8 kohaselt jätab vaidlustuskomisjon vaidlustuse osaliselt või täielikult läbi vaatamata, kui ilmnevad RHS § 192 lg-s 3 sätestatud asjaolud. RHS § 192 lg 3 p-i 5 kohaselt jäetakse vaidlustus läbi vaatamata mh juhul, kui hankija on kõrvaldanud vaidlustaja väidetud õigusrikkumise. Sätte kohaldamiseks ei ole nõutav, et hankija tunnistaks algse

tingimuse õigusvastasust. Piisab, kui hankija on vaidlustatud tingimust muutnud viisil, mis kõrvaldab just selle piirangu, mida vaidlustaja talle ette heitis. Kuna Vaidlustaja ei ole oma täiendavates seisukohtades sõnaselgelt kinnitanud, et TK muutmisega on vaidlustuses osundatud õigusrikkumised kõrvaldatud, siis käsitleb vaidlustuskomisjon muudetud TK osi.

6.3. Osa 1 tootegrupi 1 p 1.1 nägi ette, et neuronavigaator koosneb juhtseadmest, infrapunakaamerast ning eraldiseisvast tööjaamast. Muudetud TK-st on sõnad *ning eraldiseisvast tööjaamast* välja jäetud. Vaidlustaja etteheide seisnes just selles, et nõue välistab integreeritud lahenduse. See etteheide on kõrvaldatud.

6.4. Osa 1 tootegrupi 1 p-is 2.2 on juhtseadme 150 kg kaalupiirang asendatud nõudega, et juhtseadme kaal ja ülesehitus peavad võimaldama seadet ühel inimesel lihtsalt ja ohutult Hankija operatsioonikeskuse piires liigutada. Vaidlustaja etteheide puudutas konkreetset arvulist piirangut ja selle põhjendamatust. See etteheide on kõrvaldatud.

6.5. TK osa 1 tootegrupi 1 p-ist 4.1 on muudetud TK-s välja jäetud sõna *eraldiselisev*. Juba algne p 4.1 võimaldas asendada tööjaama Hankija olemasolevale standardsele arvutile paigaldatava tarkvaraga (muudetud TK-s ei ole seda lauset märgitud lisandusena). Seega on kõrvaldatud Vaidlustaja etteheide, mis puudutas eraldiseisvat tööjaama kui seadme arhitektuuri nõuet. Alles on jäänud nõue, et planeerimist saab teha paralleelselt neuronavigaatoriga protseduuride läbiviimisega ning väljaspool operatsioonikeskuse ruume. Selles osas palub Hankija vaidlustuse rahuldamata jätta ning vaidlustuskomisjon käsitleb seda allpool sisuliselt.

6.6. TK osa 1 tootegrupp 7 (navigeeritav robotkäsi) on muudetud TK-st tervikuna eemaldatud. Vaidlustaja etteheide tootegrupi 7 p-i 1.1 kohta on seega kõrvaldatud. Hankija väide, et tootegrupp eemaldati registris esitatud küsimuste, mitte vaidlustuse tõttu, ei mõjuta vaidlustuse läbi vaatamata jätmist.

6.7. TK osa 2 tootegrupi 1 p-is 3.1 on lisaks ringikujulisele kollimatsioonile lubatud ka ristkülikukujuline kiirgusväli, mille külgede mõõtmeid saab muuta vähemalt vahemikus 50–300 mm. Sama tootegrupi p 7.6 (C-kaare välismõõtmed) on eemaldatud ning p-ides 7.7 ja 7.8 on C-kaare (≤ 450 kg) ja pilditötlusjaama (≤ 250 kg) kaalupiirangud asendatud liigutatavuse nõudega. Vaidlustaja etteheited on kõrvaldatud.

6.8. Hankija on palunud jätta läbi vaatamata ka TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 2.1 puudutava vaidlustuse osa. Seda tingimust (juhtseade on lukustatavate ratastega, mis võimaldavad selle transportimist ruumide vahel ning stabiilset positsioneerimist protseduuri ajal) Hankija ei muutnud, mistõttu RHS § 192 lg 3 p-is 5 sätestatud alus selles osas puudub. Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi põhjendust, miks p 2.1 iseenesest konkurentsi piirab. Vaidlustaja etteheide puudutas üksnes juhtseadme kaalu.

7. Vaidlustuse läbi vaatamine

7.1. Vaidlustaja leiab, et TK on vaidlustatud osas vastuolus RHS § 88 lg-ga 7 ja RHS § 3 p-iga 3. RHS § 88 lg 7 kohaselt peab tehniline kirjeldus tagama kõigile ettevõtjatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks ega tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentidele. RHS § 3 p-i 3 kohaselt tagab hankija konkurentsi efektiivse ärakasutamise.

7.2. Hankijal on õigus koostada RHAD oma vajadustest lähtudes ning määrata töö spetsiifikast, vajadusest ja erialasest kogemusest lähtuvalt, millist liiki ja millistele tunnustele vastavaid asju soetada (RKHKo 3-3-1-65-11, p 26). Hankijal on õigus kehtestada enda eesmärkidele vastavad täiendavad tingimused, lähtudes mh oma varasematest kogemustest. Senikaua kuni tingimusele on olemas objektiivne põhjendus ja see ei ole diskrimineeriv, ei ole tingimus RHS § 88 lg-ga 7 vastuolus. Juhul, kui hankija on toonud esile objektiivse põhjenduse, ei saa tingimust pidada ka ettevõtjate suhtes diskrimineerivaks, sõltumata sellest, mitu ettevõtjat pakuvad nõuetekohaseid tooteid (RKHKo 3-20-718, p 17).

7.3. Rahvatervise valdkonnas on hankija kaalutlusruum eriti suur. Proportsionaalsuse põhimõtet kohaldatakse rahvatervise valdkonnas erilisel moel, arvestades, et inimeste elu ja tervis on Euroopa Liidu toimimise lepinguga kaitstud hüvede ja huvide hulgas esikohal. Hankijal ei ole meditsiiniseadme hanke tehnilise kirjelduse koostamisel kohustust eelistada põhimõtteliselt seadme kasutustulemusest lähtuvat tingimust tingimusele, mis määrab kindlaks seadme konkreetse omaduse. Tehniline kirjeldus peab tervikuna järgima võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid (nt RKHKo 3-20-718, p-d 15.2 ja 17; Euroopa Kohtu otsus C-413/17 Roche Lietuva, p-d 42 ja 45).

7.4. Hankija ei pea tehniliste tingimuste põhjendusi esitama RHAD-is, kuid vaidlustusmenetluses peab ta suutma vaidlustatud tingimuse vajalikkust veenvalt ja kontrollitavalt põhjendada. Vaidlustuskomisjoni ülesanne ei ole hinnata, kas Hankija oleks võinud valida mõne muu tehnilise lahenduse, vaid seda, kas Hankija valitud tingimusel on objektiivne ja Riigihanke esemega seotud põhjendus ning ega tingimus ei ole diskrimineeriv.

7.5. Vaidlustaja on leidnud, et vaidlustatud tingimused kogumis soosivad teatavate tootjate lahendusi. Vaidlustuskomisjon märgib, et asjaolu, et TK tingimused eraldi või kogumis piiravad pakutavate lahenduste ringi, ei tähenda iseenesest, et tingimused oleksid vastuolus RHS § 88 lg-ga 7. Hinnata tuleb, kas vaidlustatud tingimustel on Hankija vajadusest ja Riigihanke esemest tulenev objektiivne põhjendus ning kas nendega ei tekitata konkurentsile objektiivselt põhjendamatuid takistusi. Vaidlustuskomisjon hindab neid asjaolusid järgnevalt iga sisuliselt vaidlustatud tingimuse puhul eraldi.

8. Stereotaktiline raam ja raamipõhine planeerimine

8.1. Vaidlustaja vaidlustab TK osa 1 tootegrupi 1 p-ides 3.5–3.13 ja 4.7–4.16 ning osa 3 tootegruppides 1–3 kehtestatud nõuded, leides, et Hankija on põhjendamatult ette näinud klassikalisel stereotaktilisel raamil põhineva töövoogu ning välistanud seeläbi samaväärse funktsionaalsusega robotiseeritud stereotaktilised lahendused. Vaidlustaja ei vaidlusta stereotaktiliste protseduuride, sh ajukoe biopsia, SEEG- ja DBS-elektroodide implanteerimise, kateetrite ja reservuaaride paigaldamise ning stereotaktilise lesiooni tekitamise vajalikkust. Vaidlustaja leiab, et tehnilised nõuded tuleks määratleda eelkõige saavutatava kliinilise tulemuse ja nõutava täpsuse, mitte konkreetse tehnoloogilise lahenduse kaudu. Vaidlustaja hinnangul peaks olema võimalik nõutavaid protseduure teha kas stereotaktilise raami koordinaatide ning ringi- ja kaarenurkade arvutamise või valideeritud robotiseeritud trajektoorihooldamise abil. Vaidlustaja on samas möönnud, et klassikaline stereotaktiline raam võib olla vajalik mõne konkreetse protseduuri või varutöövoogu jaoks, kuid leiab, et sellisel juhul peaks vastav vajadus nähtuma Hankija põhjendustest.

8.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et asja lahendamisel tuleb eristada ühelt poolt Hankija vajadust teha Riigihankes nimetatud stereotaktilisi protseduure ning teiselt poolt Hankija valitud meetodit nende protseduuride tegemiseks. Poolte vahel ei ole vaidlust selles, et stereotaktiliste protseduuride tegemise võimekus on Hankijale vajalik. Vaidlus seisneb selles, kas Hankijal on õigus nõuda selle vajaduse rahuldamiseks stereotaktilist raami ja raamipõhist planeerimist või peab Hankija võimaldama selle asemel ka robotiseeritud lahenduse pakkumist juhul, kui sellega on võimalik Vaidlustaja hinnangul saavutada sama kliiniline tulemus.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga selles, et samaväärse kliinilise eesmärgi saavutamise võimalus muu tehnoloogiaga tähendaks iseenesest Hankija kohustust sellise alternatiivse tehnoloogia pakkumist võimaldada. Riigikohus on asjas nr 3-20-718, p-is 17 selgitanud, et hankijal on õigus enda eesmärkidele vastavad täiendavad tingimused seada ning lähtuda seejuures muu hulgas oma varasematest kogemustest. Senikaua, kuni tingimusele on olemas objektiivne põhjendus ja see ei ole diskrimineeriv, ei ole tingimus RHS § 88 lg-ga 7 vastuolus. Seega ei ole vaidlustuskomisjoni ülesanne otsustada, milline erinevatest meditsiiniliselt võimalikest tehnoloogilistest lahendustest oleks Hankijale otstarbekam, vaid

kontrollida, kas Hankija on vaidlustatud tingimuse vajalikkust objektiivselt ja hanke esemest lähtudes põhjendanud.

8.3. Vaidlustuskomisjon arvestab seejuures, et Riigihanke osa 3 esemeks on stereotaktiline raam koos selle kasutamiseks vajalike instrumentide ja vahenditega. TK kohaselt peab stereotaktiline raam koos kaarega võimaldama diagnostilisi ja raviotstarbelisi stereotaktilisi operatsioone ja protseduure, sealhulgas ajukoe biopsiat, SEEG- ja DBS-elektroodide implanteerimist, kateetrite, drenide ja reservuaaride paigaldamist ning stereotaktilise lesiooni tekitamist. Raami ja kaare mehaaniline sihtimistäpsus ei tohi TK kohaselt olla halvem kui 1,0 mm. Samuti peab raam võimaldama stereotaktiliste koordinaatide ja trajektoori seadistamist ning olema kasutatav KT- ja MRT-uuringutel. Hankija on vaidlustusmenetluses selgitanud, et vajab stereotaktilist raami eelkõige DBS- ja SEEG-elektroodide paigaldamiseks ning sügavate ajustruktuuride biopsiate tegemiseks. Hankija selgituse kohaselt on nende protseduuride puhul sihtmärk sageli vaid mõne millimeetri suurune ning ravitulemus sõltub otseselt sihtimise täpsusest. Hankija peab raamipõhist stereotaksiat nende protseduuride puhul jätkuvalt vajalikuks ning on seostanud selle vajaduse patsiendiohutuse ja kliiniliselt vajaliku täpsusega.

8.4. Oma seisukoha põhjendamiseks on Hankija esitanud ka teadusartikli Girgis jt, *Acta Neurochir (Wien)* 2020;162(10):2527–2532, millele tuginedes on Hankija märkinud, et selles võrreldud raamita meetodi puhul esines elektroodide kõrvalekaldumist kavandatud sihtmärgist, raamipõhise meetodi puhul aga mitte. Vaidlustaja on sellele vastu väitnud, et nimetatud uuringu tulemused on seotud uuringus kasutatud konkreetsete seadmete ja tehnoloogiatega ning neid ei saa automaatselt üle kanda teiste tootjate või mudelite täpsusele. Vaidlustaja 23.09.2026 täiendava seisukoha kohaselt kasutati uuringus Medtronic Integra stereotaktilist raami ja Medtronic StealthStation S7 kirurgilist navigaatorit.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga selles, et ühe uuringu põhjal ei saa teha üldistavat järeldust, et kõik raamipõhised lahendused on täpsemad kõigist robotiseeritud stereotaktilistest lahendustest. Sellist järeldust ei ole aga käesoleva vaidluse lahendamiseks vaja teha. Hankija ei pea tõendama, et kõik alternatiivsed tehnoloogiad on tema valitud lahendusest halvemad. Käesolevas asjas tuleb kontrollida, kas Hankija on esitanud objektiivse põhjenduse selle kohta, miks ta vajab protseduuride tegemiseks stereotaktilist raami. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija esitatud selgitused konkreetsete protseduuride, nende puhul nõutava täpsuse ja patsiendiohutuse kohta kogumis Hankija viidatud teadusartikliga annavad sellise põhjenduse. Asjaolu, et Vaidlustaja peab võimalikuks sama kliinilise eesmärgi saavutamist teistsuguse tehnoloogilise lahendusega, ei lükka Hankija põhjendatud vajadust ümber (vt RKKHo 3-20-718, p 17).

8.5. Eeltooduga on seotud ka TK osa 1 tootegrupi 1 p-ides 3.5–3.13 ja 4.7–4.16 sätestatud raamipõhise planeerimise nõuded. Nende kohaselt peab neuronavigaatori juhtseadme ja tööjaama tarkvara võimaldama muu hulgas stereotaktilise raamiga tehtud KT- ja MRT-uuringute kasutamist, stereotaktiliste protseduuride planeerimist, raami lokaliseerija markerite automaatset tuvastamist, stereotaktiliste koordinaatide arvutamist ning planeeritud sihtmärgi ja sisenemispunkti koordinaatide väljundit kujul, mis võimaldab nende seadistamist stereotaktilise raami kaarel. TK-s on samuti sätestatud nõuded planeerimistarkvara ühilduvusele stereotaktiliste raamidega.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kui Hankijal on eeltoodud põhjustel objektiivselt põhjendatud vajadus stereotaktilise raami kasutamiseks ning Riigihanke osa 3 esemeks ongi vastav raam, on hanke esemega vahetult seotud ka nõue, et osa 1 raames hangitav neuronavigatsioonisüsteem võimaldaks selle raamiga tehtavate protseduuride planeerimist. Hankija on lisaks selgitanud, et soovib planeerida kõik stereotaktilised protseduurid ühes tarkvarakeskkonnas ja ühel pildiidandmestikul, et ühtlustada töövoogu ja vähendada kasutusvigu. Vaidlustuskomisjonil puudub alus pidada seda Hankija vajadusest mittetulenevaks või hanke esemega seostamata

põhjenduseks.

Seejuures ei ole TK p-ides 3.12 ja 4.15 nimetatud raamid sätestatud ainsate lubatud lahendustena. Nimetatud punktides on Elekta (Leksell), Integra Neurosciences (CRW) ja Inomed (ZD, RM) kõrval sõnaselgelt lubatud ka nendega samaväärsed süsteemid. Seega ei tulene kõnealustest tingimustest, et planeerimistarkvara peaks ühilduma üksnes konkreetselt nimetatud tootjate raamidega.

8.6. Vaidlustaja on oma võimaliku lahendusena kirjeldanud ExcelsiusGPS Cranial süsteemi, mille puhul määratakse Vaidlustaja selgituse kohaselt siht- ja sisenemispunkt patsiendi anatoomiliste kujutiste põhjal ning robotkäsi joondab instrumendijuhiku automaatselt planeeritud trajektoorige. Vaidlustaja on selgitanud, et selline lahendus ei vaja stereotaktilise kaare lokaliseerijate tuvastamist ega ringi- ja kaarenurkade käsitsi seadistamist.

Vaidlustuskomisjon leiab, et need asjaolud kirjeldavad Vaidlustaja pakutava tehnoloogia erinevust Hankija valitud raamipõhisest töövoost, kuid ei tõenda vaidlustatud nõuete õigusvastasust. Vaidlustuse lahendamisel ei ole määrav, kas Vaidlustaja kirjeldatud robotiseeritud lahendus võimaldab teha teatavaid samu protseduure teistsuguse töövoos abil. Kui Hankija vajadus stereotaktilise raami kasutamise järele on objektiivselt põhjendatud, ei pea Hankija loobuma selle kasutamiseks vajalikest tehnilistest nõuetest üksnes selleks, et võimaldada pakkuda süsteemi, mille tööpõhimõte on teistsugune. Samuti ei tulene RHS § 88 lg-st 7 Hankija kohustust muuta hanke eset selliselt, et sellele vastaks konkreetse turuosalise pakutav tehnoloogia. Asjaolu, et stereotaktiline raam moodustab eraldi hankeosa, ei ole iseseisvalt vaidlustatud tingimuste õiguspärasust tõendav asjaolu. See kinnitab siiski, et Vaidlustaja saab esitada pakkumuse Riigihanke osale 1 ka osa 3 kohta pakkumust esitamata. Osa 1 raames nõutav raamipõhise planeerimise funktsionaalsus tuleneb aga Hankija vajadusest kasutada osa 1 neuronavigatsioonisüsteemi koos osas 3 hangitava stereotaktilise raamiga, mitte nõudest, et sama pakkuja peaks pakkuma mõlemad seadmed.

8.7. Eeltoodust tulenevalt leiab vaidlustuskomisjon, et Hankija on objektiivselt põhjendanud nii stereotaktilise raami kasutamise vajadust TK-s nimetatud stereotaktiliste protseduuride läbiviimisel kui ka vajadust, et Riigihanke osas 1 hangitava neuronavigatsioonisüsteemi tarkvara toetaks raamipõhist planeerimist. Vaidlustaja ei ole esitanud asjaolusid, mille alusel tuleks järeldada, et vaidlustatud nõuded ei tulene Hankija tegelikust vajadusest, on selle vajaduse suhtes ebaproportsionaalsed või on kehtestatud eesmärgiga välistada robotiseeritud stereotaktiliste lahenduste pakkujad. Seetõttu ei ole alust järeldada, et TK osa 1 tootegrupi 1 p-id 3.5–3.13 ja 4.7–4.16 ning osa 3 tootegruppides 1–3 kehtestatud nõuded tekitaksid RHS § 88 lg 7 tähenduses objektiivselt põhjendamatuid takistusi Riigihanke avamisel konkurentsile. Vaidlustus tuleb selles osas jätta rahuldamata.

9. Paralleelne planeerimistöökoht (TK osa 1 tootegrupi 1 p 4.1)

9.1. TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 4.1 kohaselt peab planeerimist saama teha paralleelselt neuronavigaatoriga protseduuride läbiviimisega ning väljaspool operatsioonikeskuse ruume, kusjuures selleks võib kasutada nii eraldi tööjaama kui ka Hankija olemasolevale arvutile paigaldatavat tarkvara. Vaidlustaja on ise pidanud õiguspäraseks nõuet, mille kohaselt võib planeerimisfunktsioon paikneda eraldi tööjaamas, olemasolevas arvutis või süsteemi integreeritud seadmes, kui nõutud töövoog ja andmevahetus on tagatud.

9.2. Hankija on selgitanud, et neurokirurgiliste protseduuride planeerimine toimub sageli enne patsiendi operatsioonituppa jõudmist ning sageli planeeritakse samaaegselt mitut eelseisvat operatsiooni. Seetõttu peab planeerimist saama teha ka ajal, mil neuronavigaator on operatsioonitoas kasutusel. Vaidlustuskomisjon peab seda põhjendust objektiivseks ja Hankija töökorraldusest tulenevaks. Asjaolu, et üksnes operatsioonitoas paiknevasse seadmesse integreeritud planeerimisfunktsioon sellist paralleelset töövoogu ei võimalda, ei muuda nõuet õigusvastaseks. Vaidlustuskomisjon leiab, et TK osa 1 tootegrupi 1 p 4.1 on õigusaktidega

kooskõlas.

10. Olemasolevate instrumentide navigeeritavaks muutmine

10.1. TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 5.1 kohaselt peab neuronavigaator võimaldama kasutada erinevaid eelkalibreeritud instrumente ning vajadusel intraoperatiivselt kalibreerida Hankija olemasolevaid instrumente. TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 5.4 kohaselt peab neuronavigaatoriga kaasnema vähemalt kaks komplekti tarvikuid ja vahendeid Hankija olemasolevate erinevate tootjate korduvkasutatavate kirurgiliste instrumentide navigeeritavaks muutmiseks. Tootegrupp 4 p-id 1.1–1.4 näevad ette universaalse instrumendiadapterite komplekti kasutatava universaalse instrumendiadapterite komplekti koos selle registreerimiseks, kalibreerimiseks, hoiustamiseks ja steriliseerimiseks vajalike vahenditega.

10.2. Vaidlustaja leiab, et vaidlustatud tingimuste alusel ei ole võimalik kindlaks teha, milliste Hankijal olemasolevate instrumentide navigeeritavaks muutmiseks peab pakkuja arvestama. Vaidlustaja on toonud esile, et instrumentide kuju, läbimõõt, pikkus, jäikus ja otstarve on erinevad ning seetõttu ei võimalda üksnes üldine viide Hankija olemasolevatele instrumentidele hinnata adapterite sobivust. Vaidlustaja hinnangul peaks RHAD-ist nähtuma vähemalt nende olemasolevate instrumentide ring, mille kasutamise jätkamist Hankija soovib.

10.3. Vaidlustuskomisjon leiab, et vaidlustatud tingimuste piisava määratletuse hindamisel tuleb arvestada nende sõnastust ja ülesehitust kogumis. TK-s on kindlaks määratud nii pakutavate tarvikute ja adapterite otstarve kui ka nende minimaalne koosseis. Poolte erimeelsus ei puuduta seega seda, millised vahendid peab pakkuja pakkumuse koosseisus pakkuma, vaid seda, kas nende vahendite sobivuse hindamiseks pidi Hankija RHAD-is täpsemalt nimetama olemasolevad instrumendid, mille edasist kasutamist ta soovib.

10.4. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et üksnes TK sõnastuse põhjal ei ole võimalik kindlaks teha, milliseid konkreetseid instrumente Hankija kasutab. Sellest ei tulene siiski iseenesest, et vaidlustatud tingimus oleks ebaselge või paneks pakkujale määratlemata ulatusega kohustuse. TK-s on määratletud pakutava lahenduse koosseis, sealhulgas tarvikute ja adapterite komplektid ning nende registreerimiseks ja kalibreerimiseks vajalikud vahendid. Ka Vaidlustaja ei vaidlusta põhimõtteliselt universaaladapteri kasutamise vajaduse põhjendatavust olemasoleva instrumendibaasi säilitamiseks, vaid seab kahtluse alla nõude piisava määratletuse olukorras, kus RHAD-is ei ole nimetatud instrumente, mille navigeeritavaks muutmist Hankija soovib.

10.5. Hankija on vaidlustusmenetluses selgitanud, et kasutab muu hulgas kiirpuure, endoskoope, ultraheliaspiraatoreid, biopsiainstrumente ja muid spetsialiseeritud instrumente ning soovib jätkata nende kasutamist ka pärast uue neuronavigatsioonisüsteemi kasutuselevõttu. Hankija on põhjendanud seda väljakujunenud tööprotsessidega, olemasolevate lepingutega, personali väljaõppe ning sooviga vältida sõltuvust ühe tootja instrumentidest. Vaidlustuskomisjon leiab, et selline vajadus on Riigihanke esemega seotud. Asjaolu, et Riigihanke raames hangitakse ka uusi navigeeritavate instrumentide komplekte, ei muuda iseenesest põhjendamatuks Hankija soovi võimaldada olemasolevate spetsialiseeritud instrumentide edasist kasutamist.

10.6. Vaidlustuskomisjon ei pea Vaidlustaja esitatud asjaolude põhjal põhjendatuks järeldust, et vaidlustatud tingimuste mõistmiseks ja pakkumuse koostamiseks pidi RHAD sisaldama Hankija olemasolevate instrumentide ammendavat loetelu koos kõigi Vaidlustaja nimetatud tehniliste näitajatega. Vaidlustaja ei ole näidanud, millise TK-s nõutud adapteri või vahendi pakkumine või hinnastamine oleks konkreetse instrumendiloetelu puudumise tõttu võimatu. Seetõttu puudub vaidlustuskomisjonil alus tuvastada, et TK osa 1 tootegrupi 1 p-id 5.1 ja 5.4 ning tootegrupi 4 p-id 1.1–1.4 tekitavad RHS § 88 lg 7 tähenduses konkurentsile objektiivselt põhjendamatuid takistusi.

11. Elektromagnetiline navigatsioon

11.1. TK osa 1 tootegrupi 6 p 1.1 nõuab, et neuronavigaator varustataks riist- ja tarkvaraga, mis võimaldab kranialse navigatsiooni protseduure teha optilise navigeerimise asemel generaatori tekitatud elektromagnetvälja abil. Vaidlustaja leiab, et Hankija ei ole näidanud protseduure või olukordi, kus EM-navigatsioon on vältimatu.

11.2. Hankija on vaidlustusmenetluses need olukorrad konkreetselt välja toonud: šuntide ja drenide paigaldamine ning painduvate kateetrite tegeliku asendi jälgimine; endoskoopilised ja mikroskoobiga tehtavad operatsioonid, kus endoskoop, operatsioonimikroskoop, operatsioonilind või personal võivad varjata optilise kaamera vaatevälja; ning vastsündinud, enneaegsed ja väikelapsed ning ulatuslike koljudefektidega patsiendid, kelle pea jäik fikseerimine, mida optiline navigatsioon üldjuhul eeldab, ei ole ohutult võimalik. Šuntide ja drenide paigaldamine ning endoskoopilised operatsioonid on TK tabeli 1 päise p-is 1.1 nimetatud Riigihanke esemena, muudetud TK tabeli 1 päise p 1.1 hõlmab sõnaselgelt ka pediaatrilisi patsiente ning Hankija opereerib oma operatsioonitubades ka Lastehaiglas ravitavaid neurokirurgilisi patsiente.

11.3. Vaidlustaja on ise mõõnnud, et kumbki tehnoloogia ei ole kõigis olukordades tingimusteta parem ning EM-navigatsiooni peamine eelis on sõltumatus kaamera otsenähtavusest. Hankija põhjendused seonduvad just nende olukordadega. Seega on nõue objektiivselt põhjendatud ja Riigihanke esemega seotud. Asjaolu, et Vaidlustaja viidatud ExcelsiusGPS Cranial kasutab üksnes optilist jälgimist, ei muuda nõuet õigusvastaseks: Hankija ei pea loobuma kliiniliselt vajalikust funktsionaalsusest seetõttu, et mõni turuosaline seda ei paku (RKHKo 3-20-718, p 17).

11.4. Eeltoodust tulenevalt leiab vaidlustuskomisjon, et TK osa 1 tootegrupi 6 p 1.1 on õigusaktidega kooskõlas.

12. 3D arkoskoobi ja neuronavigaatori ühilduvus

12.1. TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 1.4 kohaselt peab neuronavigaator ühilduma erinevate tootjate 3D arkoskoopidega, vähemalt Ziehm, Siemensi ja GE seadmetega, viisil, mis võimaldab 3D arkoskoobiga registreeritud andmete vahetut ülekannet navigatsioonisüsteemi ja sidumist navigeeritava protseduuriga ilma täiendava kasutajapoolse registreerimiseta. Kui ühilduvust nimetatud tootjate seadmetega ei tagata, tuleb koos neuronavigaatoriga tarnida sellega täielikult ühilduv ja osa 2 nõuetele vastav 3D arkoskoop. TK osa 2 tootegrupi 2 p-i 1.2 kohaselt peab 3D arkoskoop olema liidestatav erinevate tootjate neuronavigatsioonisüsteemidega, sh vähemalt Medtronic Stealth AXiS-i ja Brainlab Curve'iga. Vaidlustaja ei vaidlusta intraoperatiivse 3D-kuvamise ega neuronavigaatori ja 3D arkoskoobi liidestamise vajadust, vaid leiab, et konkreetsete tootjate süsteemidega ühilduvuse nõudmine on põhjendamatult konkurentsi piirav, kuna Hankijal nimetatud seadmeid olemas ei ole.

12.2. Vaidlustuskomisjon leiab, et mõlemad vaidlustatud tingimused teenivad sama üldist eesmärki tagada neuronavigaatori ja 3D arkoskoobi koostalitlusvõime, kuid neid tuleb hinnata nende konkreetset sisu arvestades. Osa 1 tootegrupi 1 p 1.4 seab ühilduvusnõude pakutavale neuronavigaatorile, osa 2 tootegrupi 2 p 1.2 aga pakutavale 3D arkoskoobile. Riigihanke osade 1 ja 2 edukad pakkujad selguvad teineteisest sõltumatult, samas kui Riigihanke eesmärk on soetada Hankijale neuronavigatsioonisüsteem koos selle kasutamiseks vajaliku 3D arkoskoobiga. Vaidlustaja ei ole seadnud kahtluse alla Hankija vajadust tagada nende seadmete koostalitlusvõime.

12.3. Seega tuleb hinnata, kas Hankijal on objektiivne ja Riigihanke esemest tulenev põhjendus nõuda ühilduvust TK-s nimetatud konkreetsete tootjate seadmetega. Hankija on osa 2 tootegrupi 2 p-is 1.2 nimetatud Medtronic Stealth AXiS-i ja Brainlab Curve'i osas selgitanud, et tegemist on Hankijale teadaolevalt kahe suure ja laialt kasutatava

neuronavigatsiooniplatvormiga ning nende nimetamise eesmärk on võimaldada 3D arkoskoobi ühilduvust pakkumuse esitamisel objektiivselt ja võrreldavalt kontrollida. Hankija selgituse kohaselt ei ole pakkumuste esitamise ajal teada, milline neuronavigatsioonisüsteem Riigihanke osas 1 edukaks osutub.

12.4. Vaidlustuskomisjon peab Hankija põhjendust veenvaks. Ühilduvuse olemasolu ja ulatust tuleb hinnata teatava kindlaksmääratud süsteemi suhtes. Kui osa 2 pakkujalt nõutaks üksnes ühilduvust Riigihanke osas 1 tulevikus edukaks tunnistatava neuronavigatsioonisüsteemiga, ei oleks pakkumuse esitamise ajal veel teada süsteem, mille suhtes pakutava 3D arkoskoobi ühilduvust tuleb hinnata. Konkreetsete süsteemide nimetamine võimaldab seevastu määratleda pakkumuse esitamise ajal kontrollitavalt, millist koostalitlusvõimet Hankija pakutavalt 3D arkoskoobilt nõuab. Sellest tulenevalt on konkreetsete süsteemide nimetamisel antud juhul seos Riigihanke esemest tuleneva vajadusega.

12.5. Asjaolu, et Hankijal ei ole Medtronic Stealth AXiS-i ega Brainlab Curve'i praegu olemas, ei muuda ühilduvusnõuet iseenesest põhjendamatuks. Vaidlustatud nõude eesmärk ei ole Hankija selgituse kohaselt tagada ühilduvust olemasoleva neuronavigatsioonisüsteemiga, vaid määratleda osa 2 raames hangitava 3D arkoskoobi nõutav koostalitlusvõime olukorras, kus osa 1 raames hangitav süsteem ei ole pakkumuste esitamise ajal veel teada. Vaidlustuskomisjonil puudub Vaidlustaja esitatud asjaolude põhjal alus järeldada, et selline eesmärk ei ole Riigihanke esemega seotud või et nimetatud süsteemide kasutamine ühilduvusnõude määratlemiseks tekitab konkurentsile objektiivselt põhjendamatuid takistusi.

12.6. TK osa 1 tootegrupi 1 p-i 1.4 osas on Hankija põhjendanud Ziehmi, Siemensi ja GE 3D arkoskoopidega ühilduvuse nõuet sooviga tagada neuronavigatsioonisüsteemi võimalikult lai tulevane ühilduvus erinevate 3D-kuvamislahendustega ning vältida vajadust neuronavigatsioonisüsteemi hiljem välja vahetada. Hankija ei vaidlusta, et tal nimetatud tootjate 3D arkoskoobe ega kehtivaid lepinguid nende hankimiseks praegu ei ole.

12.7. Vaidlustuskomisjon leiab, et nimetatud asjaolu ei muuda vaidlustatud tingimust õigusvastaseks. Hankija ei pea hangitava meditsiiniseadme nõutavat ühilduvust määratledes piirduma üksnes seadmetega, mis tal Riigihanke korraldamise ajal olemas on. Hankijal võib olla põhjendatud vajadus tagada hangitava seadme kasutatavus ka teiste seadmetega, selle kasutaja jaoks. Käesoleval juhul on Hankija seostanud ühilduvusnõude sooviga säilitada neuronavigatsioonisüsteemi kasutamise võimalus erinevate 3D-kuvamislahendustega. Vaidlustuskomisjonil puudub alus järeldada, et selline vajadus ei ole Riigihanke esemega seotud.

12.8. Lisaks tuleb arvestada, et TK osa 1 tootegrupi 1 p 1.4 ei nõua vältimatult neuronavigaatori ühilduvust Ziehmi, Siemensi ja GE 3D arkoskoopidega. Tingimus näeb ette alternatiivi, mille kohaselt juhul, kui nimetatud tootjate seadmetega ühilduvust ei tagata, tarnitakse koos pakutava neuronavigaatoriga täielikult ühilduv ja osa 2 nõuetele vastav 3D arkoskoop. Seega võimaldab tingimus pakkuda ka neuronavigatsioonisüsteemi, mis nimetatud tootjate 3D arkoskoopidega ei ühildu. Vaidlustuskomisjon leiab, et nimetatud alternatiiv on asjakohane ka vaidlustatud tingimusest tuleneva konkurentsipiirangu ulatuse hindamisel.

12.9. Eeltoodust tulenevalt leiab vaidlustuskomisjon, et Hankija on põhjendanud nii TK osa 1 tootegrupi 1 p-is 1.4 kui ka osa 2 tootegrupi 2 p-is 1.2 sätestatud ühilduvusnõuete seost Riigihanke esemest tuleneva vajadusega. Vaidlustaja esitatud asjaolud ei anna alust järeldada, et vaidlustatud ühilduvusnõuded tekitavad RHS § 88 lg 7 tähenduses objektiivselt põhjendamatuid takistusi Riigihanke avamisel konkurentsile. Seetõttu tuleb vaidlustus nende tingimuste osas jätta rahuldamata.

13. Eeltoodust tulenevalt jätab vaidlustuskomisjon vaidlustuse RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata osas, milles see ei jää läbi vaatamata.

14. Vaidlustusmenetluse kulud

14.1. Kuna vaidlustus jäetakse osaliselt läbi vaatamata RHS § 197 lg 1 p-i 8 ja § 192 lg 3 p-i 5 alusel ning ülejäänud osas rahuldamata, kuuluvad kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 5¹.

14.2. RHS § 198 lg 5¹ kohaselt, kui vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-is 8 nimetatud otsusega ja hankija on vaidlustaja väidetud õigusrikkumise kõrvaldanud, mõistab vaidlustuskomisjon hankijalt vaidlustaja kasuks välja vaidlustaja tasutud või tasumisele kuuluva eksperditasu ja lepingulise esindaja kulud põhjendatud ja vajalikus ulatuses, välja arvatud juhul, kui õigusrikkumise kõrvaldamine ei olnud tingitud vaidlustuse esitamisest.

14.3. Hankija 17.09.2026 vastusest nähtub, et Hankija vaatas TK vaidlustatud nõuded uuesti läbi ja asus TK-d muutma vastavalt vastuses avaldatud seisukohtadele. Vaidlustuskomisjonil puudub alus järeldada, et muudatused ei olnud tingitud vaidlustuse esitamisest a. RHS § 198 lg 5¹ eeldab vaidlustaja väidetud õigusrikkumise kõrvaldamist. Säte ei nõua, et vaidlustuskomisjon tuvastaks algse tingimuse õigusvastasuse või et hankija seda tunnistaks. Sätte kohaldamine ei sõltu sellest, kas vaidlustaja saab pärast muudatusi pakkumuse esitada või kas ta jätkab muutmata tingimuste vaidlustamist. Määrav on, kas vaidlustatud piirang kõrvaldati vaidlustuse tõttu. RHS ei sea vaidlustuse esitamise eelduseks eelnevat selgituse küsimist riigihangete registri kaudu.

14.4. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt kulude nimekirja, mille kohaselt osutati õigusabi 8 tunni ja 10 minuti ulatuses tunnihinnaga 190 eurot, kokku 1551,67 eurot (käibemaksuta). Vaidlustusasja mahtu ja keerukust arvestades peab vaidlustuskomisjon neid kulusid põhjendatuks ja vajalikuks. RHS § 198 lg 5¹ alusel saab Hankijalt välja mõista üksnes läbi vaatamata jäetud osaga seotud kulud. Vaidlustuse rahuldamise proportsiooni ei tule mõõta nõudeid mehaaniliselt loendades, vaid nende sisulist kaalu arvestades (RKHKo 3-20-1198, p 28). Sama põhimõte on kohaldatav ka käesoleval juhul.

14.5. Vaidlustus jäetakse läbi vaatamata osas, mis puudutab neuronavigaatori eraldiseisva tööjaama nõuet ja juhtseadme 150 kg kaalupiirangut, navigeeritava robotkäe nõuet ning 3D arkoskoobi kollimatsiooni kuju, mõõtmeid ja kaalupiiranguid. Sisuliselt lahendatakse seevastu vaidlustus stereotaktilise raami ja raamipõhise planeerimise, paralleelse planeerimistöökohta, Hankija olemasolevate instrumentide navigeeritavaks muutmise, elektromagnetilise navigatsiooni ning neuronavigaatori ja 3D arkoskoobi ühilduvusnõuete osas. Arvestades ühelt poolt läbi vaatamata jäetud vaidlustuspunktide arvu ja sisu ning teiselt poolt asjaolu, et vaidlustuse sisuliselt mahukamad küsimused lahendatakse Vaidlustaja kahjuks, hindab vaidlustuskomisjon läbi vaatamata jäetud osaga seotud lepingulise esindaja kulude osakaaluks 33% Vaidlustaja põhjendatud ja vajalikest lepingulise esindaja kuludest. Seega tuleb Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõista lepingulise esindaja kulud 512,05 eurot (käibemaksuta).

14.6. RHS § 198 lg 5¹ ei hõlma riigilõivu. Ülejäänud osas jääb vaidlustus rahuldamata, mistõttu jäävad RHS § 198 lg 3 kohaselt Vaidlustaja ülejäänud kulud, sh riigilõiv, tema enda kanda. Hankija ei ole oma kulude väljamõistmist taotlenud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Maria Alajõe